

Na osnovu člana 54 stav 10 Zakona o vazdušnom saobraćaju ("Službeni list CG", broj 30/12), uz saglasnost Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Agencija za civilno vazduhoplovstvo, donijela je

PRAVILNIK O PRUŽANJU USLUGA ZEMALJSKOG OPSLUŽIVANJA NA AERODROMU*

Predmet

Član 1

(1) Ovim pravilnikom utvrđuju se bliži uslovi koje treba da ispunjava pravno ili fizičko lice za dobijanje dozvole za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja na aerodromu (u daljem tekstu: pružalac usluga), uslovi koje treba da ispunjava vazdušni prevoznik za dobijanje dozvole za obavljanje usluga zemaljskog opsluživanja za sopstvene potrebe (u daljem tekstu: samoopsluživanje), vrste usluga zemaljskog opsluživanja koje moraju da se pružaju na aerodromu koji se koristi za komercijalni vazdušni saobraćaj, uslovi za izdavanje, mijenjanje, ukidanje ili privremeno ukidanje dozvole za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja i obavljanje samoopsluživanja, vrijeme na koje se ova dozvola izdaje, usluge kod kojih može da se ograniči broj pružalaca usluga, odnosno koje mogu da se izuzmu od samoopsluživanja, uslovi pod kojima može da se ograniči broj pružalaca usluga, mjerila i postupak izbora pružalaca usluga i uslovi pod kojima se ograničava broj vazdušnih prevoznika, koji imaju pravo na samoopsluživanje.

(2) Usluge zemaljskog opsluživanja na aerodromu može da pruža i operator aerodroma, ako ima dozvolu za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, izdatu u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

Primjena

Član 2

(1) Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se na sve aerodrome u Crnoj Gori koji se koriste za komercijalni vazdušni saobraćaj.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana odredbe ovog pravilnika, kojima je uređen slobodan pristup tržištu zemaljskog opsluživanja primjenjuju se samo na aerodrome koji imaju godišnji saobraćaj veći od dva miliona putnika ili 50.000 tona prevezenog tereta.

Vrste usluga zemaljskog opsluživanja

Član 3

(1) Usluge zemaljskog opsluživanja koje se pružaju na aerodromu koji se koristi za komercijalni vazdušni saobraćaj date su u tački 1 Priloga 1 ovog pravilnika.

(2) Usluge zemaljskog opsluživanja iz tač. 2 do 8 Priloga 1 ovog pravilnika mogu da se pružaju, ako je to primjenljivo, na aerodromu koji se koristi za komercijalni vazdušni saobraćaj, u skladu sa odredbama ovog pravilnika

Slobodan pristup tržištu usluga zemaljskog opsluživanja

Član 4

(1) Na aerodromima iz člana 2 stav 1 ovog pravilnika vazdušni prevoznici imaju pravo da slobodno obavljaju samoopsluživanje pod uslovima utvrđenim zakonom i ovim pravilnikom.

(2) Na aerodromima iz člana 2 stav 2 ovog pravilnika, pružaocima usluga je slobodan pristup tržištu usluga zemaljskog opsluživanja, radi pružanja jedne ili više usluga, pod uslovima utvrđenim zakonom i ovim pravilnikom.

(3) Na aerodromima koji imaju godišnji saobraćaj manji od dva miliona putnika ili 50.000 tona prevezenog tereta pružanje usluga iz tač. 4.1, 4.2, 4.3, 7, 8.1 i 8.4 Priloga 1 ovog pravilnika je slobodno.

(4) Na aerodromima koji imaju godišnji saobraćaj manji od dva miliona putnika ili 50.000 tona prevezenog tereta pružanje usluga iz tač. 1.1.7, 2.3, i 6 Priloga 1 ovog pravilnika je slobodno za najviše dva pružaoca usluga.

(5) Operator aerodroma dužan je da omogući pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, odnosno obavljanje samoopsluživanja, pod uslovima utvrđenim zakonom i ovim pravilnikom.

Upravljanje aerodromom

Član 5

(1) Ako aerodromom ili aerodromskom infrastrukturom upravljaju dva ili više fizičkih ili pravnih lica, svako od tih lica, u smislu ovog pravilnika, smatra se dijelom operatora aerodroma.

(2) Ako sa više aerodroma ili aerodromskom infrastrukturom upravlja jedan operator aerodroma, svaki od tih aerodroma, u smislu ovog pravilnika, smatra se zasebnim aerodromom.

Odvojena računovodstvena evidencija

Član 6

(1) Operator aerodroma i pružalac usluga dužni su da vode odvojenu računovodstvenu evidenciju radi posebnog iskazivanja rezultata poslovnih aktivnosti koji se odnose na pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, od drugih djelatnosti, u skladu sa računovodstvenim propisima.

(2) Finansijski izvještaji subjekata iz stava 1 ovog člana, podliježu godišnjoj reviziji od strane nezavisnog ovlašćenog revizora, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija.

(3) U finansijskom izvještaju operatora aerodroma ne može da bude povezanih finansijskih tokova između pružanja usluga zemaljskog opsluživanja i njegovih djelatnosti kao operatora aerodroma.

(4) Izveštaj nezavisnog ovlašćenog revizora, mora da sadrži izjavu da li je računovodstvena evidencija subjekata iz stava 1 ovog člana odvojena i da li ima povezanih finansijskih tokova, u smislu stava 3 ovog člana.

(5) Izveštaj revizora iz stava 4 ovog člana dostavlja se Agenciji za civilno vazduhoplovstvo (u daljem tekstu: Agencija), najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu godinu.

Odbor vazdušnih prevoznika

Član 7

(1) Agencija, na inicijativu dva vazdušna prevoznika koji obavljaju linijski prevoz na aerodromu koji se koristi za komercijalni vazdušni saobraćaj, saziva osnivačku sjednicu Odbora vazdušnih prevoznika koji koriste usluge zemaljskog opsluživanja ili se samoopslužuju na aerodromu i o tome obavještava operatora aerodroma.

(2) Svi vazdušni prevoznici koji na određenom aerodromu koriste usluge zemaljskog opsluživanja ili se samoopslužuju mogu da budu članovi Odbora iz stava 1 ovog člana neposredno ili preko ovlašćenog predstavnika.

(3) Odbor vazdušnih prevoznika iz stava 1 ovog člana, donosi poslovnik o svom radu.

(4) Stručno-tehničke poslove za potrebe Odbora vazdušnih prevoznika obavlja predstavnik vazdušnog prevoznika sa najvećim brojem prevezenih putnika na tom aerodromu, a koji je član Odbora vazdušnih prevoznika.

Konsultacije

Član 8

(1) Operator aerodroma, Odbor vazdušnih prevoznika i pružaoci usluga najmanje jednom godišnje vrše konsultacije u vezi organizacije pružanja usluga zemaljskog opsluživanja, formiranja cijena pružanja usluga u slučaju iz člana 15 stav 1 tačka 2 ovog pravilnika, kao i drugih pitanja u vezi sa pružanjem usluga zemaljskog opsluživanja.

(2) Predstavnik Agencije učestvuje na konsultacijama iz stava 1 ovog člana.

Centralizovana i druga aerodromska infrastruktura

Član 9

(1) Aerodromska infrastruktura koja se koristi za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja i samoopsluživanja, čija složenost, troškovi ili uticaj na životnu sredinu ne dopuštaju podjelu ili dupliranje, kao što su sistemi za razvrstavanje prtljaga, odleđivanje, prečišćavanje vode i raspodjela goriva smatraju se centralizovanom infrastrukturom.

(2) Operator aerodroma može, nakon konsultacija sa Odborom vazdušnih prevoznika, donijeti odluku, kojom će i druge objekte odrediti kao centralizovanu infrastrukturu, zbog ograničenja raspoloživog prostora i kapaciteta na aerodromu.

(3) Odluka operatora o određivanju centralizovane infrastrukture, iz stava 2 ovog člana, sadrži:

- 1) naziv i namjenu infrastrukture koja se određuje kao centralizovana, sa obrazloženjem razloga ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta, i
- 2) plan mjera za prevazilaženje ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta.

(4) Odlukom iz stava 3 ovog člana, ne može se narušiti tržišna konkurencija između pružalaca usluga i/ili vazdušnih prevoznika koji se samoopslužuju, odnosno ograničenje se ne može primjenjivati u obimu većem nego što je to potrebno.

(5) Operator aerodroma obezbjeđuje slobodan pristup i transparentno, objektivno i nediskriminatorско korišćenje centralizovane infrastrukture iz stava 1 ovog člana, svim pružaocima usluga i vazdušnim prevoznicima koji se samoopslužuju, pod uslovom da se

centralizovana infrastruktura koristi u skladu sa propisima o sigurnosti i bezbjednosti vazdušnog saobraćaja i ograničenjima utvrđenih ovim pravilnikom.

(6) Radi pružanja, odnosno obavljanja usluga zemaljskog opsluživanja operator aerodroma je dužan da obezbijedi pružaocima usluga i vazdušnim prevoznicima koji se samoopslužuju pristup i drugoj infrastrukturi aerodroma (voda, struja, veze, parking, dozvole za kretanje, pristup i sl.) u obimu koji je neophodan za pružanje, odnosno obavljanje usluga zemaljskog opsluživanja, pod odgovarajućim, objektivnim, transparentnim i nediskriminatorskim uslovima.

(7) Pružalac usluga, odnosno vazdušni prevoznik koji se samoopslužuje dužan je da, u skladu sa zakonom, sa operatorom aerodroma zaključi ugovor o naknadi za korišćenje aerodromske infrastrukture.

(8) Listu centralizovane infrastrukture operator aerodroma objavljuje na svojoj internet stranici.

Angažovanje pružaoca usluga od strane operatora aerodroma

Član 10

Ako operator aerodroma, u skladu sa zakonom kojim se uređuje vazdušni saobraćaj, namjerava da angažuje pravno ili fizičko lice za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, izbor pružaoca usluga, vrši se na osnovu javnog poziva.

Pružalac usluga

Član 11

Pružalac usluga može biti domaće ili strano pravno ili fizičko lice koje ima dozvolu za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

Pružanje usluga i samoopsluživanja vazdušnog prevoznika

Član 12

(1) Usluge zemaljskog opsluživanja vazdušnom prevozniku može da pruža operator aerodroma, ili pružalac usluga kojeg izabere, ili da se samoopslužuje.

(2) Vazdušni prevoznik slobodno bira pružaoca usluga, uz uvažavanje ograničenja i izuzeća utvrđenih ovim pravilnikom.

(3) Vazdušni prevoznik može da obavlja samoopsluživanje, ako ima dozvolu za samoopsluživanje.

Ograničenje broja pružalaca usluga

Član 13

(1) Agencija može, na zahtjev operatora aerodroma, na aerodromu koji se koristi za komercijalni vazdušni saobraćaj i koji ima godišnji saobraćaj veći od dva miliona putnika ili 50.000 tona prevezenog tereta, da ograniči broj pružalaca usluga zemaljskog opsluživanja na najmanje dva, za sljedeće usluge zemaljskog opsluživanja:

- 1) prihvata i otpremu prtljaga,
- 2) prihvata i otpremu vazduhoplova,

- 3) snabdijevanje vazduhoplova gorivom i mazivom,
- 4) prihvata i otpremu tereta i/ili pošte, u dijelu koji se odnosi na fizičko rukovanje pri dolasku, odlasku ili transferu između robnog (kargo) terminala i vazduhoplova.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, najmanje jedan pružalac usluga koji ima pravo na pružanje usluga ne može da bude direktno ili indirektno pod kontrolom:

- 1) operatora aerodroma,
- 2) vazdušnog prevoznika koji je prevezao više od 25% putnika ili robe na tom aerodromu u godini koja prethodi godini u kojoj su pružaoci usluga izabrani,
- 3) subjekta koji direktno ili indirektno kontroliše ili je kontrolisan od operatora aerodroma ili vazdušnog prevoznika iz tačke 2 ovog stava.

(3) U slučaju ograničenja broja pružalaca usluga, u skladu sa stavom 1 ovog člana, operator aerodroma omogućava vazdušnom prevozniku, nezavisno od toga koji mu je dio aerodroma dodijeljen, mogućnost stvarnog izbora između najmanje dva pružaoca onih usluga za koje je ograničen broj pružalaca usluga.

(4) Odluku o ograničenju broja pružalaca usluga u skladu sa stavom 1 ovog člana, operator aerodroma objavljuje na svojoj internet stranici.

Ograničenje broja vazdušnih prevoznika koji imaju pravo na samoopsluživanje **Član 14**

(1) Agencija može na aerodromu koji se koristi za komercijalni vazdušni saobraćaj i koji ima godišnji saobraćaj veći od dva miliona putnika ili 50.000 tona prevezenog tereta, na pisani zahtjev operatora aerodroma, da ograniči pravo na samoopsluživanje na najmanje dva vazdušna prevoznika za sljedeće usluge zemaljskog opsluživanja:

- 1) prihvata i otpremu prtljaga,
- 2) prihvata i otpremu vazduhoplova,
- 3) snabdijevanje vazduhoplova gorivom i mazivom,
- 4) prihvata i otpremu tereta i/ili pošte, u dijelu koji se odnosi na fizičko rukovanje pri dolasku, odlasku ili transferu između robnog (kargo) terminala i vazduhoplova.

(2) Operator aerodroma, uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, dostavlja:

- 1) vrste usluga zemaljskog opsluživanja za koje se ograničenje traži, sa obrazloženjem razloga za njihovo ograničenje,
- 2) plan mjera za prevazilaženje razloga za ograničenje, ako je to moguće.

(3) U slučaju iz stava 1 ovog člana ne može se:

- 1) neopravdano ograničiti pravo na samoopsluživanje;
- 2) narušiti tržišna konkurencija između pružalaca usluga i vazdušnih prevoznika koji se samoopslužuju;
- 3) primjenjivati ograničenje u obimu većem nego što je to potrebno.

(4) U slučaju iz stava 1 ovog člana, vazdušne prevoznike koji imaju pravo na samoopsluživanje određuje Agencija, na osnovu sljedećih relevantnih, objektivnih, transparentnih i nediskriminatornih kriterijuma:

- 1) udjela u broju prevezenih putnika,
- 2) prevezenog tereta i prtljaga, i
- 3) broja letova u ukupnom obimu saobraćaja na aerodromu.

(5) Odluka Agencije o ograničavanju i određivanju vazdušnih prevoznika koji se samoopslužuju, u skladu sa st. 1 do 4 ovog člana, objavljuje se na internet stranici Agencije i operatora aerodroma.

Izuzeca **Član 15**

(1) U slučaju da, zbog gustine saobraćaja i velikog stepena iskorišćenosti površine aerodroma iz čl. 13 i 14 ovog pravilnika, postoje posebna ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta na tom aerodromu, na zahtjev operatora aerodroma, Agencija može da odredi izuzeca i:

- 1) ograniči broj pružalaca usluga jedne ili više vrsta usluga zemaljskog opsluživanja na cijelom aerodromu ili dijelu aerodroma, i to usluga koje nijesu usluge iz člana 13 stav 1 ovog pravilnika, uz primjenu ograničenja iz člana 13 stav 2 ovog pravilnika;
- 2) ograniči broj pružalaca usluga iz člana 13 stav 1 ovog pravilnika, na samo jednog pružaoca usluga;
- 3) ograniči pravo na samoopsluživanje na najmanje dva vazdušna prevoznika, i to u pogledu usluga koje nijesu usluge iz člana 14 stav 1 ovog pravilnika, u kom slučaju se primjenjuje odredba člana 14 stav 4 ovog pravilnika; ili
- 4) zabrani samoopsluživanje ili ograniči samoopsluživanje na jednog vazdušnog prevoznika u pogledu usluga navedenih u članu 14 stav 1 ovog pravilnika, uz primjenu ograničenja iz člana 14 stav 4 ovog pravilnika.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, operator aerodroma dostavlja:

- 1) vrste usluga zemaljskog opsluživanja za koje se ograničenje ili zabrana traži sa obrazloženjem razloga za njihovo ograničenje odnosno zabranu,
- 2) plan mjera za prevazilaženje ograničenja raspoloživog prostora ili kapaciteta.

(3) U slučaju iz stava 1 ovog člana ne može se:

- 1) neopravdano ograničiti slobodan pristup tržištu usluga zemaljskog opsluživanja, odnosno pravo na samoopsluživanje;
- 2) narušiti tržišna konkurencija između pružalaca usluga i/ili vazdušnih prevoznika koji se samoopslužuju;
- 3) primijeniti ograničenje ili zabrana, u većem obimu nego što je potrebno.

(4) Ograničenje iz stava 1 tač. 1 i 3 ovog člana i zabrana iz stava 1 tačka 4 ovog člana mogu da traju najduže tri godine.

(5) Ako operator aerodroma podnese novi zahtjev za određivanje ograničenja ili zabrane, na osnovu drugih razloga, Agencija o zahtjevu odlučuje u roku od tri mjeseca prije isteka perioda iz stava 4 ovog člana.

(6) Ograničenje iz stava 1 tačka 2 ovog člana može da traje najduže dvije godine, uz mogućnost produženja na još dvije godine.

(7) Ministarstvo saobraćaja i pomorstva obavještava Evropsku komisiju o odluci o ograničenju ili zabrani, u skladu sa st. 1 do 6 ovog člana, sa obrazloženjem razloga za njeno donošenje, najkasnije tri mjeseca prije stupanja na snagu te odluke.

Izbor pružalaca usluga u slučaju ograničenja

Član 16

(1) Ako je broj pružalaca usluga ograničen u skladu sa članom 13 stav 1 i članom 15 ovog pravilnika, pružaocima usluga koji mogu da pružaju usluge zemaljskog opsluživanja, na osnovu konsultacijasa Odborom vazdušnih prevoznika, bira operator aerodroma

(2) Izbor pružalaca usluga iz stava 1 ovog člana sprovodi se na osnovu javnog poziva, koji objavljuje operator aerodroma.

(3) Izbor pružalaca usluga iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu nepristrasnih, transparentnih i nediskriminatorskih mjerila.

(4) Mjerila iz stava 3 ovog članu su :

- 1) usklađenost biznis plana sa projektovanim troškovima;
- 2) kvalitet poslovanja, u pogledu efikasnog korišćenja opreme i osoblja, prihvata odnosno vremena isporuke, i vremena utovara i istovara tereta i prtljaga;
- 3) odgovarajući materijalni resursi sa aspekta raspoloživosti opreme i ekološke prihvatljivosti opreme;
- 4) odgovarajuće kvalifikacije, iskustvo i obučenost ljudskih resursa;
- 5) kvalitet informacione i komunikacione tehnologije;
- 6) kvalitet organizacionog planiranja.

(5) Operator aerodroma, prije objavljivanja javnog poziva iz stava 2 ovog člana, mjerila za izbor iz stava 4 ovog člana dostavlja Agenciji na saglasnost..

(6) Javni poziv iz stava 2 ovog člana objavljuje se u jednom dnevnom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore i na internet stranici operatora aerodroma.

(7) Javni poziv naročito sadrži:

- 1) vrste usluga zemaljskog opsluživanja za koje se objavljuje javni poziv;
- 2) uslove koje mora da ispunjava pružalac usluga;
- 3) vrijeme na koje se pružalac usluga bira;
- 4) mjerila za izbor pružaoca usluga;
- 5) rok za podnošenje ponuda;
- 6) rok za donošenje odluke o izboru;
- 7) pouku o pravnoj zaštiti.

(8) Na javni poziv iz stava 2 ovog člana može da se prijavi svaki pružalac usluga zemaljskog opsluživanja koji ima važeću dozvolu za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, odnosno dozvolu za samoopsluživanje, izdatu u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

(9) Pružaoci usluga biraju se na period do sedam godina.

(10) O izabranom pružaocu usluga obavještava se Odbor vazdušnih prevoznika.

(11) Kad odluka o izboru postane konačna, izabrani pružalac usluga je dužan da zaključi ugovor iz člana 9 stav 7 ovog pravilnika sa operatorom aerodroma.

(12) Operator aerodroma može da pruža usluge zemaljskog opsluživanja bez sprovođenja postupka izbora iz st. 1 do 10 ovog člana.

(13) Ako operator aerodroma pruža usluge zemaljskog opsluživanja za koje je ograničen broj pružalaca usluga ili ako ima direktnu ili indirektnu kontrolu nad bilo kojim pružaocem usluga za koje je ograničen broj pružalaca usluga ili vlasnički udio u takvom pružaocu usluga, izbor pružaoca usluga sprovodi Agencija posle konsultacija sa operatorom aerodroma i Odborom vazdušnih prevoznika, u skladu sa odredbama ovog člana.

(14) U slučaju kada pružaoca usluga bira operator aerodroma, nezadovoljna strana može da izjavi prigovor Agenciji u roku od 15 dana od dana prijema odluke o izboru, a ako postupak izbora sprovodi Agencija, nezadovoljna strana može da se žali u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje vazdušni saobraćaj.

Dozvola za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja

Član 17

Pružalac usluga, operator aerodroma i vazdušni prevoznik koji želi da se samoopslužuje mogu da pružaju, odnosno obavljaju usluge zemaljskog opsluživanja, ako imaju dozvolu za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja ili za samoopsluživanje (u daljem tekstu: dozvola), koju, na osnovu zahtjeva, izdaje Agencija.

Uslovi za izdavanje dozvole

Član 18

(1) Dozvola se izdaje podnosiocu zahtjeva pod uslovom da:

- 1) je registrovan u Centralnom registru privrednih subjekata (CRPS) za pružanje usluga u vazdušnom saobraćaju;
- 2) ispunjava uslove utvrđene propisima kojima je uređen način obavljanja usluga zemaljskog opsluživanja;
- 3) je osiguran od odgovornosti za štetu prema korisnicima usluga, trećim licima ili imovini prilikom obavljanja usluga zemaljskog opsluživanja;
- 4) su lica koja obavljaju usluge zemaljskog opsluživanja stručno osposobljena u skladu sa propisima kojima je uređeno stručno osposobljavanje lica koja obavljaju poslove od značaja za sigurnost vazdušnog saobraćaja na aerodromu;
- 5) je tehnički i tehnološki osposobljen za obavljanje usluga zemaljskog opsluživanja; i
- 6) ima prihvatljivu poslovnu reputaciju i zadovoljava finansijske uslove za nesmetano poslovanje.

(2) Kriterijumi za utvrđivanje ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana, moraju biti u skladu sa sljedećim načelima:

- 1) da je isključena mogućnost diskriminacije između podnosilaca zahtjeva za izdavanje dozvole;
- 2) da odražavaju cilj kojem su namijenjeni;
- 3) ne smiju da ograničavaju pristup tržištu usluga zemaljskog opsluživanja ili pravo na samoopsluživanje, suprotno odredbama ovog pravilnika.

Podnošenje zahtjeva

Član 19

(1) Zahtjev za izdavanje dozvole (u daljem tekstu: zahtjev) podnosi se Agenciji, najkasnije 60 dana prije dana planiranog za početak pružanja usluga.

(2) Zahtjev sadrži :

- 1) podatke o podnosiocu zahtjeva (naziv, sjedište odnosno ime, prezime i adresa za fizička lica, kontakt podaci), i
- 2) spisak usluga zemaljskog opsluživanja ili samoopsluživanja koje podnosilac zahtjeva namjerava da pruža, odnosno obavlja;

(3) Uz zahtjev se dostavlja:

- 1) odluka o određivanju vazdušnog prevoznika koji želi da se samoopslužuje, ako je podnosilac zahtjeva određen u skladu sa članom 14 ovog pravilnika;
- 2) dva primjerka operativnog priručnika, pripremljenog u skladu sa članom 20 ovog pravilnika; i
- 3) dokaz o osiguranju od odgovornosti za štetu korisnicima usluga, trećim licima i imovini, u skladu sa članom 21 ovog pravilnika;

(3) Ako je podnosilac zahtjeva operator aerodroma, uz zahtjev se ne dostavlja dokumentacija iz stava 3 tač. 1 ovog člana.

(4) Agencija od podnosioca zahtjeva može da zahtijeva dostavljanje i dodatne dokumentacije i dokaza, ako su potrebni radi zaštite sigurnosti.

(5) Zahtjev se podnosi na obrazcu koji utvrđuje Agencija i objavljuje na svojoj internet stranici.

Operativni priručnik

Član 20

(1) Operativni priručnik iz člana 19 stav 3 tačka 2 ovog pravilnika sadrži:

- 1) organizacionu šemu sa jasno definisanim odgovornostima rukovodećih lica i zaduženjima lica koja učestvuju u poslovima pružanja zemaljskog opsluživanja;
- 2) način pružanja usluga zemaljskog opsluživanja na aerodromu;
- 3) spisak opreme sa procedurama korišćenja i planom održavanja;
- 4) kvalifikacije osoblja sa zahtjevima stručne osposobljenosti i programima stručnog osposobljavanja;
- 5) procedure za upravljanje sigurnošću i kvalitetom; i
- 6) standardne procedure za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, postupke koordinacije sa korisnicima usluga i operatorom aerodroma, procedure koordinacije i sprovođenja specifičnih procedura za specifične korisnike usluga.

(2) Operativni priručnik podnosioca zahtjeva koji ima manje od deset zaposlenih , ne mora da sadrži podatke iz stava 1 tačka 5 ovog člana.

(3) U slučaju iz stave 2 ovog člana podnosilac zahtjeva dostavlja izjavu da će se pridržavati odredbi aerodromskog priručnika, operatora aerodroma

Osiguranje

Član 21

Podnosilac zahtjeva dostavlja polis osiguranja od odgovornosti za štetu prouzrokovanu korisnicima usluga zemaljskog opsluživanja, trećim licima i imovini sa rokom važenja od godinu dana, koju je dužan da obnavlja za vrijeme važenja dozvole.

Izdavanje dozvole

Član 22

(1) Dozvola se izdaje podnosiocu zahtjeva koji ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom.

(2) Ispunjenost uslova za izdavanje dozvole utvrđuje se na osnovu dostavljene dokumentacije iz člana 19 ovog pravilnika i neposredne provjere sposobnosti podnosioca zahtjeva za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja, odnosno obavljanja samoopsluživanja, koja se sprovodi na aerodromu.

(3) Dozvola se izdaje se na period do sedam godina.

(4) Ako je broj pružalaca usluga, odnosno vazdušnih prevoznika koji se samoopslužuju ograničen u skladu sa čl. 13, 14 i 15 ovog pravilnika, Agencija se, prije izdavanja dozvole pružaocu usluga, odnosno vazdušnom prevozniku koji želi da se samoopslužuje, konsultuje sa Odborom vazdušnih prevoznika, operatorom aerodroma i pružaocima usluga.

(5) Ako podnosilac zahtjeva nije ispunio neki od uslova propisanih ovim pravilnikom, a koji nije od uticaja na sigurnost vazdušnog saobraćaja, podnosiocu zahtjeva se može izdati dozvola sa periodom važenja do godinu dana.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, podnosilac zahtjeva najkasnije 15 dana prije isteka roka na koji je dozvola izdata, prilaže dokaze da je otklonio utvrđene nedostatke i ispunio sve uslove za izdavanje dozvole u kom slučaju se važenje dozvole produžava, na period iz stava 3 ovog člana.

Sadržaj dozvole

Član 23

(1) Dozvola sadrži:

- 1) podatke o nosiocu dozvole,
- 2) vrste usluga zemaljskog opsluživanja za koje se izdaje dozvola, i
- 3) period važenja dozvole.

(2) Nosilac dozvole dužan je da obavijesti Agenciju u slučaju promjene adrese, promjene vlasnika ili značajne promjene u strukturi vlasništva, promjene rukovodećeg osoblja, organizacione šeme, kao i značajne promjene u opremi ili tehnologiji koja se koristi za pružanje usluga zemaljskog opsluživanja.

(3) Dozvola se izdaje na obrascu iz Priloga 2 ovog pravilnika.

Odbijanje zahtjeva za izdavanje dozvole

Član 24

Ako podnosilac zahtjeva ne ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom, Agencija će rješenjem odbiti zahtjev za izdavanje dozvole, sa obrazloženjem razloga za odbijanje.

Izmjena dozvole na zahtjev nosioca dozvole

Član 25

(1) Dozvola može da se izmijeni, na zahtjev nosioca dozvole, ako namjerava da pruža usluge na drugom aerodromu ili poveća, odnosno smanji obim usluga zemaljskog opsluživanja, koje pruža ili samoopsluživanja, koje obavlja, ili iz drugih administrativnih razloga.

(2) Izmjena dozvole vrši se u skladu sa procedurom propisanom za izdavanje dozvole.

Produženje važenja dozvole Član 26

(1) Zahtjev za produženje važenja dozvole podnosi se najkasnije 60 dana prije isteka perioda važenja, na koji je izdata.

(2) Postupak za produženje važenja dozvole vrši se u skladu sa procedurom propisanom za izdavanje dozvole.

Izmjena, privremeno ukidanje ili ukidanje dozvole po službenoj dužnosti

Član 27

(1) Agencija sprovodi kontinuirani nadzor, odnosno provjeru ispunjenosti uslova na osnovu kojih je izdata dozvola, najmanje jednom godišnje.

(2) Ako se u postupku nadzora, odnosno provjere iz stava 1 ovog člana, konstatuju nedostaci ili utvrdi da nosilac dozvole više ne ispunjava neki od uslova za izdavanje dozvole, propisane ovim pravilnikom, Agencija određuje rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

(3) Ako nosilac dozvole ne otkloni utvrđene nedostatke u određenom roku Agencija je dužna da izmijeni ili privremeno ukine ili ukine dozvolu.

(4) Nosilac dozvole dužan je da privremeno ukinutu ili ukinutu dozvolu vrati Agenciji.

(5) Rješenje o izmjeni ili privremenom ukidanju ili ukidanju dozvole, Agencija dostavlja operatoru aerodroma.

Pravila ponašanja

Član 28

Nosilac dozvole je dužan da na odgovoran i nediskriminatorski način izvršava svoje obaveze u skladu sa zakonom i ovim pravilnikom, uključujući i obavezu stalnog pružanja usluga.

Prestanak važenja

Član 29

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o uslugama zemaljskog opsluživanja ("Službeni list CG", br. 48/12 i 14/13).

Stupanje na snagu

Član 30

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a odredba člana 15 stav 7 ovog pravilnika primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Broj: 01/2-1859/3-15

Podgorica, 02. decembar 2015. godine

DIREKTOR
Dragan Đurović

*U ovaj pravilnik prenešeno je Uputstvo 96/67/EZ Savjeta EU od 15. oktobra 1996. godine o pristupu tržištu opsluživanja vazduhoplova na aerodromima Zajednice.

PRILOG 1

VRSTE USLUGE ZEMALJSKOG OPSLUŽIVANJA

Usluge zemaljskog opsluživanja su:

(1) prihvat i otprema vazduhoplova, putnika, prtljaga, tereta i/ili pošte koje obuhvataju:

(1.1) prihvat i otprema vazduhoplova, i to:

(1.1.1) vođenje vazduhoplova na zemlji pri dolasku i odlasku (ako tu uslugu ne pruža pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi);

(1.1.2) asistencije pri parkiranju vazduhoplova i obezbjeđivanje odgovarajućih sredstava (ako tu uslugu ne pruža pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi);

(1.1.3) komunikaciju između vazduhoplova i pružalaca usluga u airside zoni (ako tu uslugu ne pruža pružalac usluga u vazdušnoj plovidbi);

(1.1.4) utovar i istovar vazduhoplova, uključujući obezbjeđivanje i rukovanje prikladnim sredstvima, kao i prevoz posade i putnika između vazduhoplova i terminalne zgrade i prevoz prtljaga između vazduhoplova i terminalne zgrade;

(1.1.5) obezbjeđivanje i rukovanje odgovarajućim uređajima za startovanje motora vazduhoplova;

(1.1.6) pomjeranje (vuču i/ili guranje) vazduhoplova pri dolasku i odlasku i obezbjeđivanje i rukovanje prikladnim sredstvima;

(1.1.7) prevoz, utovar i istovar hrane i pića u vazduhoplov i iz njega.

(1.2) Prihvat i otprema putnika obuhvata sve vrste asistencije dolazećim, odlazećim, transfernim ili tranzitnim putnicima, uključujući provjeru putnih karata i putnih isprava, registraciju prtljaga i njegov transport do sortirnice (prostora za razvrstavanje).

(1.3) Prihvat i otprema prtljaga obuhvata prihvat prtljaga u sortirnicu (prostor za razvrstavanje), razvrstavanje prtljaga, pripremu prtljaga za odlazak, utovar prtljaga na i istovar prtljaga sa sredstava i uređaja za transport prtljaga od sortirnice do vazduhoplova i obratno kao i transport prtljaga iz sortirnice (prostora za razvrstavanje) do prostora za podizanje prtljaga.

(1.4) Prihvat i otprema tereta i pošte obuhvata:

(1.4.1) prihvat i otprema tereta podrazumijeva rukovanje sa izvoznim, transfernim i uvoznim teretom, rukovanje pratećim dokumentima, carinske postupke i sprovođenje bezbjednosnih postupaka dogovorenih između zainteresovanih strana ili prema zahtjevima trenutnih okolnosti;

(1.4.2) prihvat i otprema pošte podrazumijeva fizičko rukovanje dolaznom i odlaznom poštom, rukovanje poštanskim dokumentima i sprovođenje bezbjednosnih postupaka dogovorenih između zainteresovanih strana ili prema zahtjevima trenutnih okolnosti.

(2) Opsluživanje vazduhoplova obuhvata:

(2.1) spoljašnje i unutrašnje čišćenje vazduhoplova, pražnjenje toaleta i snabdijevanje vodom;

(2.2) grijanje i hlađenje putničke kabine, uklanjanje snijega i leda, odleđivanje (deicing) vazduhoplova;

(2.3) preuređivanje putničke kabine odgovarajućom opremom i skladištenje te opreme.

(3) Snabdijevanje vazduhoplova gorivom i mazivom obuhvata:

(3.1) pripremanje i sprovođenje postupaka punjenja i pražnjenja vazduhoplova gorivom, uključujući skladištenje goriva i kontrolu kvaliteta i količine isporučenog goriva;

(3.2) dopunu maziva i ostalih tečnosti.

(4) Pretpoletni pregled vazduhoplova (linijsko održavanje) obuhvata:

(4.1) tipske (rutinske) usluge koje se obavljaju prije leta;

(4.2) atipične (nerutinske) usluge koje zahtijeva vazdušni prevoznik;

(4.3) obezbjeđivanje i administraciju rezervnih djelova i odgovarajuće opreme;

(4.4) obezbjeđivanje prikladne pozicije za parkiranje i/ili smještaj u hangaru.

(5) Prevoz na aerodromu obuhvata:

(5.1) organizovanje i vršenje prevoza posade, putnika, prtljaga, tereta i pošte između različitih terminala na istom aerodromu, s tim što se isključuje prevoz između vazduhoplova i bilo koje druge tačke unutar prostora istog aerodroma;

(5.2) svaki poseban prevoz koji zahtijeva vazdušni prevoznik.

(6) Snabdijevanje vazduhoplova hranom i pićem obuhvata:

(6.1) komunikaciju sa dobavljačima i vođenje administracije;

(6.2) skladištenje hrane, pića i opreme potrebne za njihovu pripremu;

(6.3) čišćenje opreme za pripremu hrane i pića;

(6.4) pripremu i dostavljanje opreme i snabdijevanje namirnicama.

(7) Priprema leta i usluge za posadu obuhvataju:

(7.1) pripremu leta na aerodromu polaska ili na nekoj drugoj tački;

(7.2) asistenciju tokom leta, uključujući i preusmjeravanje vazduhoplova, ako je potrebno;

(7.3) aktivnosti poslije leta;

(7.4) administriranje posade.

(8) Administrativne usluge i kontrola na aerodromu obuhvataju:

(8.1) predavljanje vazdušnih prevoznika kod lokalnih vlasti i/ili drugih institucija, posredovanje u finansijskim obavezama i obezbjeđivanje korišćenja kancelarijskog prostora za osoblje vazdušnog prevoznika;

(8.2) kontrolu utovara, slanje i primanje poruka o letu i telekomunikacione usluge;

(8.3) rukovanje i smještaj opreme za utovar (ULD kontejnera i paleta) i vođenje administracije o toj opremi;

(8.4) druge usluge supervizije prije, tokom i posle leta kao i druge administrativne usluge koje zahtijeva vazdušni prevoznik.

PRILOG 2

Na osnovu člana 54 st. 6 i 7 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list CG“, broj 30/12) i čl. 19 i 27 Pravilnika o uslugama zemaljskog opsluživanja („Službeni list CG“, broj _____) Agencija za civilno vazduhoplovstvo izdaje

DOZVOLU

za pružanje/obavljanje usluga zemaljskog opsluživanja

Nosilac dozvole:

Naziv aerodroma:

Lista odobrenih vrsta usluga zemaljskog opsluživanja:

<i>Broj usluge</i>	<i>Vrsta usluge</i>

Ograničenja: Nosilac dozvole je dužan da svoju djelatnost obavlja u skladu sa operativnim priručnikom i u skladu sa listom odobrenih vrsta usluga zemaljskog opsluživanja.

Napomena: Nosilac dozvole je dužan da obavijesti Agenciju za civilno vazduhoplovstvo u slučaju promjene adrese, promjene vlasnika ili značajne promjene u vlasništvu, promjene rukovodećeg osoblja, promjene organizacione šeme, kao i značajne promjene u opremi ili tehnologiji koja se koristi za obavljanje djelatnosti zemaljskog opsluživanja.

Broj:

DIREKTOR

Podgorica,

Važi do: